

INSON O'ZGARSA - JAMIYAT O'ZGARADI

ЎЗБЕКИСТОН «МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ» ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНING ИЖТИМОЙ-СИЁСIIЙ ГАЗЕТАСИ

milliy tiklanish

№ 13 (1115) 2021 йил 14 апрель, чоршанба

1995 йил 10 июндан чиқа бошлаган

www.mt.uz / gazeta@mt.uz / mtiklanish@mail.ru

3
КИТОБ
УЛАШАЁТГАН
ДЕПУТАТ

«ЗАР ҚЎШИҚЛАР»
ЭНДИ НУКУСДА

3

5
ГЕОЛОГИЯ
ТИЛСИМЛАР
КАЛИТИ

2
Ўзбекистон махсус битимга қўшилди

2021 йилнинг 10 апрелидан бошлаб Ўзбекистон учун Европа Иттифоқининг барқарор ривожланиш ва самарали бошқарув бўйича махсус преференциялар тизими (GSP+) кучга кирди. Ўзбекистон мазкур тизимга Преференциялар бош тизими (GSP) доирасида бенефициар мамлакат сифатида қабул қилинди.

3
Устувор вазифалар

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 30 октябрдаги «Соғлом турмуш тарзини кенг тағбиқ этиш ва оммавий спортни янада ривожлантириш чоратадбирлари тўғрисида»ги фармони ижросини таъминлашда партиямиздан сайланган депутатлар ҳам фаол иштирок этмоқдалар.

4
Рамазон айтими

Узоқ-узоқлардан, кўнглимнинг ҳеч кимса назари тушмас манзилларидан им қоқади болалигим. Ҳали хиёнат нелигин, риё нелигин билмаган, англамаган, тасаввур қилмаган пошшолигим. Кўнглимнинг осмонларида ёруғликни, садоқатни, эзгуликни эсон-омон асраётган манзилларим.

Президент Шавкат Мирзиёев раислигида ўтган видеоселектор йиғилишида ёшлар масаласида ўзибўларчиликка йўл қўйган мутасаддилар лавозимидан озод этилиши таъкидланди

ИШОНЧНИ ОҚЛАМАГАНЛАР

«ШОҚРУҶИЯ»

харобалигича қоладими?

ОШ, МУСИКА, МЕНТАЛИТЕТ

Халқимиз қадим замонларданоқ ўзига хос урф-одат, расм-русум, удумлар, анъана ва қадриятлари билан донг таратган. Булар орасида тўй-тантаналари ва маросимлар алоҳида ўрин тутиб, улар мусиқа, ўйин-кулги ва айтишувларга бой бўлган. Бундай маросимларда халқ маънавияти ва маданиятининг барча тамойиллари ҳам ўз аксини топган. Ана шундай қадриятлардан бири бу элга ош бериш бўлиб, ушбу маросим табиий-иқлим ва ижтимоий-иқтисодий шароитлардан келиб чиққан ҳолда, турли ҳудудларимизда ўзига хос тарзда ўтказилади. Бу ўринда «ош маросими» тушунчаси Ўзбекистон учун умумий аҳамиятга эга бўлган маънода, анъана маъносида эса, пойтахтда таомилда бўлган ош маросими назарда тутилмоқда.

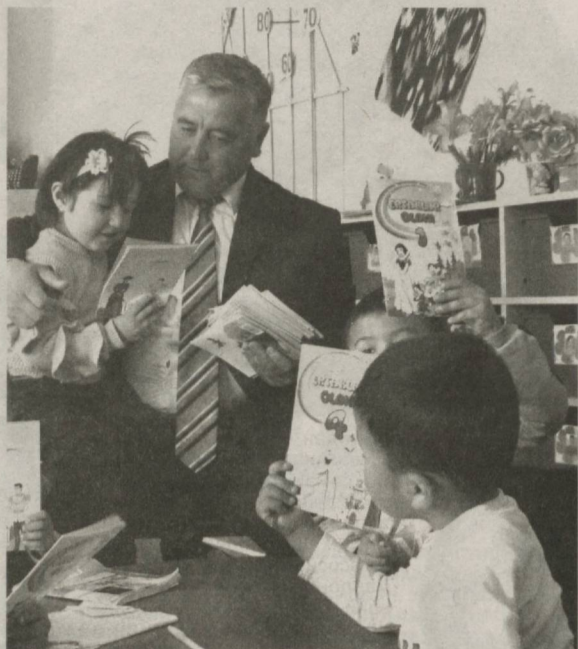
Давоми 4-бетда

3
Жиноятни яширган шахс икки карра жиноятчидир!

КИТОБ УЛАШАЁТГАН ДЕПУТАТ

Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 14 декабрдаги «2020-2025 йилларда китобхонлик маданиятини ривожлантириш ва қўллаб-қувватлаш миллий дастурини тасдиқлаш тўғрисида»ги қарорига асосан, 2021 йилдан бошлаб ҳар йили апрель ойининг биринчи ҳафтаси «Китобхонлик ҳафталиги» этиб белгиланган. Шу муносабат билан 5-9 апрель кунлари жойларда «Китобхонлик ҳафталиги» тадбирлари ўтказилди.

Халқ депутатлари Тўрақўрғон тумани Кенгаши депутати Носиржон Қозоқов ҳам ана шу тадбирларда фаол иштирок этди. Айниқса, унинг мактабгача таълим ташкилотларидаги болажонлар ҳамда мактаб ўқувчиларига китоб совға қилаётганини кўриб, бошқа партиядошларимиз ҳам ҳафталикка қўшилдилар.

– Раҳматли отам ва онажоним қандолатчи бўлишган, – дея эслайди Носиржон. – Улар доимо ўзлари тайёрлаган ҳовваларининг маълум бир қисмини болажонларга текин тарқатиб, ҳузурланардилар. Мен ҳам отамнинг йўлидан бориб, китоб тарқатишга одатландим. Болаларга китоб бергач, уларнинг юзида кувонч, миннатдорлик туйғуларини кўриб шодланаман.

Тумандаги 35-умумтаълим мактабида ёшларга тарих фанидан сабоқ бериш билан бирга, китоб савдоси билан шуғулланадиган қаҳрамонимиз тадбиркорликдан олинаётган даромадининг маълум бир қисмини китобсеварларга сарфлар экан.

– Ўтган йили янги ўқув йили арафасида туманининг 1-синф болаларига Президент совғалари келтирилди, – дейди Тўрақўрғон тумани Халқ таълими бўлими мудир Файзулло Бозоров. – Ушанда Носиржон Қозоқов Президент совғаси бериладиган ҳар бир кичкинтойга биттадан китоб совға қилмоқчи, эканини айтиб қолди. Ҳисобимизга кўра, уларнинг сони беш минг нафарга яқин эди. Эртасига Носиржон Қозоқов болажонлар учун чоп этилган 5 минг дона эртақлар тўпламини келтириб берди. Биз эса уларни Президент совғасига қўшиб тарқатдик.

– Носиржон Қозоқов партиямиз тадбирларига ҳам қуруқ қўл билан бормайди. Сайловчилар билан учрашувлар, жойларда ташкил этиладиган маънавий-маърифий тадбирлар, ўқув ва амалий семинарларга ҳам бир даста китоб кўтариб боради. Адашмасам, ўтган йили Носиржон 50 млн. сўмлик китоб тарқатди, – дейди «Миллий тикланиш» демократик партияси Наманган вилояти Кенгаши раиси ўринбосари Аҳрорбек Акбаров. – Бу биз билганимиз.

Носиржон китоб тарқатиб, қанча одамдан раҳмат эшитган бўлса, депутат сифатида ҳам сайловчилар хурматини қозоняпти. Шунинг учунми аксарият сайловчилар ўзларини қийнаётган муаммолар юзасидан маҳалла ёки ҳокимиятга эмас, тўғри депутатга мурожаат қила бошлади. Депутат ўша муаммони тўла бартараф этмагунча тинчмайди.

– Маҳалла тизимида чорак асрдан бери ишлайман, – дейди Дашт маҳалла

фуқаролар йиғини раиси ўринбосари Бурҳониддин Худойқулов. – Носиржон Қозоқов ҳар кун маҳалладошлар орасида. Унинг ёрдами билан маҳалламиздаги асосий масала – ичимлик суви муаммоси ижобий ҳал бўлди. 1,5 километр масофадан қувурлар ётқизиблиб, сув келтирилди. Ички кўчаларимиз навбат билан таъмирдан чиқариляпти. Энг муҳими, ўтган йили пандемия шароитида депутатимиз ташаббуси билан «Саховат» гуруҳи таркибига маҳаллий тадбиркор ва савоватпеша инсонлар бириктирилиб, бирорта эҳтиёжманд хонадон ёрдамдан бебахра қолмади. Ҳаттоки, йигитларимиз маҳалладан ортиб қўшни Мингбулоқ туманининг энг олис, чўл ҳудудидаги юртдошларимизга ҳам тонна-тонна озиқ-овқат, сабзавот маҳсулотлари ва албатта китоб олиб бориб беришди.

Китоб – мўъжиза. Унга ҳамдам бўлган инсон эса асло кам бўлмайди. Носиржон Қозоқовнинг китобга ошнолиги, уни тарқатиб роҳатланши ажойиб фазилат. Эндиликда Носиржон нафақат тайёр китобларни олиб келиб тарқатади, балки ўзи ҳам турли адабиётларни чоп этишни режалаштирган. Бунинг учун Олчин қишлоғида, ўзи яшаб турган ҳовлининг четига икки қаватли босмаҳона, савдо маркази ва болалар учун спорт майдончалари барпо этиляпти. Бу қишлоқда ишлаб чиқариш, савдо ва сервис хизмати, энг муҳими ўнга яқин янги иш ўринлари демакдир.

Абдукарим ҚУВВАТОВ

✓ Худудий кенгашларда

Устувор вазифалар амалда

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 30 октябрдаги «Соғлом турмуш тарзини кенг татбиқ этиш ва оммавий спортни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармони ижросини таъминлашда партиямиздан сайланган депутатлар ҳам фаол иштирок этмоқдалар.

Масалан, Халқ депутатлари Қўнғирот тумани Кенгаши депутати Аҳмаджон Сейтмуратов ўз ҳисобидан «Азатлик» маҳалласидаги кўп қаватли уйлар ёнида болалар майдончаси қуриб берган бўлса, яна бир депу-

татимиз Бахтиёр Отелбоев «Орнек» овулида спорт майдончаси қуриб бермоқда.

Таъкидлаш жоиз, бундай хайрли ишлар депутатлар вазифасига кирмаса-да, бу уларнинг ўз сайловчилари мурожаатига бефарқ бўлмаётганларидан далолатдир. Шунингдек, бу билан партиядошларимиз болаларнинг ҳам маънан, ҳам жисмонан баркамол бўлиб вояга етишишларига шаброит яратишга оз бўлсада ҳисса қўшаётганларини кўрсатади.

Қорақалпоғистон Республикаси Кенгаши Ахборот хизмати

«Зар қўшиқлар» энди Нукусда

Тарихий манбаларда қайд этилишича, «бахши» сўзи «маърифатчи», «зиё ўлашувчи» маъноларини англатади. Шу боис, бахшичилик, халқ достончилиги қадим маданиятимизнинг илк кўринишларидан бири сифатида ардоқланган. Бахшилар эса терма, қўшиқ ва достонларни ёддан куйловчи, авлоддан-авлодга етказувчи шахс сифатида доимо қадрланган. Уларнинг ширали овози, дўмбирасидан таралаётган куй инсон қалбини беихтиёр тўлқинлантириб, жунбушга келтиради.

Кейинги йилларда бахши-шоирлар ижодини тарғиб қилиш, ушбу санъат тарихи ҳамда бахшилар ижодини мукамал ўрганиш борасида тадқиқотлар ҳам олиб бориляпти. Энг асосийси, устоз ва иқтидорли ёш бахшилар фаолияти моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватланмоқда. Шу ўринда, Президентимиз ташаббуси билан 2019 йилнинг апрель ойида Термизда Халқаро бахшичилик санъати фестивали ўтказилиб, ушбу тадбирни ҳар икки йилда ўтказишга қарор қилинган эди.

Кунги кеча эса бахшичилик санъатини республика ва халқаро миқёсда янада кенг тарғиб қилиш, Халқаро бахшичилик санъати фестивалини республиканинг бошқа ҳудудларида ҳам ўтказиш, «устоз-шоғирд» аънавалари асосида қайта тиклаш ва ривожлантириш мақсадида «II Халқаро бахшичилик санъати фестивалига тайёргарлик қуриш ва бахшичилик санъатини ривожлантириш учун қўлай шарт-шароитлар яратишга доир қўшимча чо-

ра-тадбирлар тўғрисида»ги Президент қарори қабул қилинди. Унга кўра, 2021 йили Нукус шаҳрида II Халқаро бахшичилик санъати фестивалини ўтказиш белгиланди.

Ушбу тадбирнинг Нукус шаҳрида ўтказилиши ҳам бежиз эмас. Зеро, бахшичилик қорақалпоқ халқининг қадимий миллий санъат турларидан бири бўлиб, халқ фольклорига хос достонлар элга машҳур бахши-жировлар томонидан ижро қилиниб, устоз-шоғирд аънараси орқали бизгача етиб келган.

Давлатимиз раҳбарининг ушбу қарори Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партиясининг ғоя ва мақсадларига ҳамоҳанг эканини алоҳида таъкидлашни истар эдик. Чунки тарихий, маданий ва илмий-интеллектуал меросини кўз қорачиғидек асраб-авайлаш, бойитиш ва уларни янада кўпайтиришга кўмаклашиш, бой тарих ва маданиятимизни ўрганиш, ёш авлод вакиллари ўртасида кенг тарғиб этиш, ёшларда тарихий мерос ва халқ аънаваларига чуқур меҳр-ҳурмат, эҳтиром уйғотиш каби эзгу амаллар партиямизнинг устувор вазифалари ҳисобланади. Демак, партия ва партиядан сайланган депутатларимиздан мазкур қарор ижросини таъминлашга муносиб ҳисса қўшиш талаб этилади.

Руслан ЖУМАМУРОТОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати, «Миллий тикланиш» демократик партияси фракцияси аъзоси

✓ Қарор қатъий эмас!

Кутинг!

«Нуширвони Одил даврида қозилар қозиси ҳеч кимни жазолай олмаганидан давлат менга бекорга пул тўламоқда, дея лавозимидан ҳафсаласи совиб кетган экан»...

Келгуси сонларда

ЖИНОЯТНИ

ЯШИРГАН ШАХС ИККИ КАРРА ЖИНОЯТЧИДИР!

Ижтимоий тармоқларда тарқалаётган термизлик ўқувчининг зўрлангани ва айбдорлар жазосиз қолаётгани ҳақидаги хабарлар барчанинг бирдек ғазабини кўзгамоқда. Қизнинг ота-онаси 14 ойдан бери адолат излаб, ниҳолдай қизининг ҳаётини синдириган зўравонни жазолашни талаб қилиб келаётгани эса, ҳали ҳам қонун устуворлиги ҳақидаги иддаоларимиз кўпинча қоғозда қолиб кетаётганидан далолатдир.

Албатта, жиноятчини, айниқса, Термиз шаҳар ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари ходимлари хатти-ҳаракатини ҳеч нарса билан оқлаб бўлмайди. Жиноятни яширган шахс (ёки шахслар) икки карра жиноятчи! Улар нафақат бир жиноятни яширяпти, балки давлат ва халқ ишончини ҳам суистеъмол қиляптилар. Энг ёмони, бу билан янги жиноятларга йўл очяпти.

Афсуски, бу ҳолат ягона эмас. Каттақўрғонда бир хонанда томонидан вояга етмаган қизнинг зўрланishi билан боғлиқ воқеа ҳали ёдимиздан кўтарилгани йўқ. Тошкент вилоятида 14 ёшли қизнинг

номусига тегиш ҳолати (мазкур жиноят ҳалигача очилмай қолмоқда), Қува туманида 19 ёшли қизнинг ўғирланиб, бир ой давомида уч шахс томонидан зўрлаб келингани ва ИИБ ходимлари томонидан «бунда жиноят аломатлари йўқ» дея иш қўзғатиш рад этилганини бир эслайлик.

Хўш, нега шундай жиноятлар сони ортмоқда? Тергов жараёнида қандайдир тизимли муаммолар борми? Эки буларнинг бари инсон омили билан боғлиқми?

Ҳозирча жавоблардан кўра, саволлар кўп. Лекин ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари бу саволларга «жимжимадор» муносабат билдириш ёки расмий жавоблар бериш билан чекланмаслиги кераклигини вазият кўрсатиб турибди. Зеро, инсон тақдирини билан боғлиқ ҳар қандай жиноятга жиддий қараш, мутасаддилардан эса бу борада аниқ чора-тадбирлар белгилаш талаб этиляпти.

Бахтиёр МАНИЯЗОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати, «Миллий тикланиш» демократик партияси фракцияси аъзоси

ГЕОЛОГИЯ

ТИЛСИМЛАР КАЛИТИ

Янги Ўзбекистонда амалга ошириладиган туб ислохотлар даврида халқимизнинг том маънодаги табиий бойликларини юзага чиқараётган соҳа вакилларининг оғир меҳнатига бўлган талаб ҳам ошиб борапти. Ушбу соҳада қўлга киритилаётган ютуқлар ҳамда истиқболдаги режалар билан яқиндан танишиш, мавжуд муаммоларга аниқлик киритиш мақсадида «Геология соҳаси ходимлари кунни» муносабати билан Ўзбекистон Республикаси давлат геология ва минерал ресурслар қўмитаси раисининг биринчи ўринбосари, геология ва минералогия фанлари номзоди Шамсиддин Алимов билан суҳбатлашдик.

— Шамсиддин Пахритдинович, геология соҳаси ҳар бир мутахассисдан энг аввало юксак масъулият, илм ва касбий маҳорат талаб этади. Айтинчи, геологлар бошқа соҳа вакилларидан қандай жиҳатлари билан ажралиб турадилар?

— Сиз тилга олган сифатлар йиллар давомида шаклланиши ҳеч кимга сир эмас. Шу ўринда, Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг соҳа ходимларига юксак эътибори туфайли ҳам апрель ойининг биринчи яшанбаси геология соҳаси ходимлари кунни сифатида белгиланганини эслатиб ўтмоқчиман. 2019 йилдан буён шу кунни касб байрами сифатида нишонлаб келмоқдамиз.

Таъкидлаш лозимки, соҳамизда эътибор тортмайдиган арзимас маълумот ҳам йиллар давомида бир неча босқичли амалиёт орқали юзага келади. Шу сабабдан бугун умрини шу соҳага бағишлаган кекса авлод вакиллари, хизмат кўрсатган ходимлар ҳамда фидойилик билан ўз фаолиятини давом эттираётган сафдошларимиз бу жараёндан четда қолмайдилар.

Соҳанинг ўзига хос томонларидан бири - бу қидирув ишлари захираларининг аввалдан шаклланиб боришидир. Чунки бугун тадқиқ этилган ҳудудни ўша заҳотиёқ истиқболли, деб белгилашнинг имкони йўқ. Бу даражага етиш ва ундан кейин sanoat даражасида ўзлаштирилиши учун тайёрланиши ҳамда кейинчалик sanoat даражасида ишлаб чиқарилиши учун бир неча

дастури асосида олиб борилади.

— Соҳада амалга ошириладиган модернизация жараёнлари ҳақида ҳам гапириб берсангиз?

— Бу жараён мавжуд технологияларни янгилаш билан бирга, соҳага натижадорликни оширадиган технологияларни олиб киришга ҳам хизмат қиляпти. Масалан, яқин йилларгача баъзи таҳлилий ускуналаримизда 35-40 тагача элемент бўйича натижалар олган бўлсак, ҳозир қўллаётган таҳлилий-тажриба ускуналаримизда 70 дан ортиқ элементлар бўйича натижаларга эга бўляпмиз.

Инновацион технологиялардан фойдаланиш натижасида янги майдонларга чиқиш, дала шароитида олинандиган маълумотларнинг ҳаққонийлиги ошишига эришяпмиз. Жаҳон тажрибасига кўра, ер қаъридан олинандиган намуналар миқдори деярли юз фоизга яқин бўлиши лозим. Бугун ана шундай натижага эришишимизга ҳам айнан модернизация жараёнида оқилонга ечим топилиб, самарали иш олиб борманимиз сабаб бўляпти, деб ҳисоблайман.

Бугунги кунда соҳамизга олиб кирилган замонавий технологиялар жаҳон стандартларига мос келувчи Япония, Германия, Европа Иттифоқи давлатлари ва Россияда ишлаб чиқарилган техника-технологиялар ҳамда дастурий таъминотларни соҳада интеграциялашда муаммоларга дуч келмаймиз. Чунки геология соҳаси халқаро аҳамиятга эга бўлган соҳалардан бўлиб, биз бошқа геологларни ҳам тез ва осон тушуна оламиз. Бу эса соҳанинг халқаро миқёсга эга эканлигидан гувоҳлик беради.

Айни пайтда «Рақамли Ўзбекистон - 2030» стратегик дастурига асосан, ахборот-коммуникация технологияларини фаол қўллашга эътибор қаратилмоқда. Хусусан, маълумотларни олиш ва натижаларни таҳлил қилишда тезкорлик ортиб борапти. Давлат геология фондида сақланаётган маълумотларни қўллаш, уларни қайта ишлаш ва таҳлил қилиш ишларининг тезкорлигини янада ошириш мақсадида уларнинг рақамли нусхаларини яратиш ишлари жадал олиб борилмоқда. Натижада мамлакатимизнинг ҳар қандай ҳудудида ҳозирга қадар қоғозда босилган, нашрдан чиқарилган геологик

ҳисоботлар ва асосий натижалар жамланган маълумотлардан масофадан туриб фойдаланиш имконияти яратилди.

Яна бир жиҳат, бу ер қаъри участкаларидан фойдаланувчиларга рухсатномаларнинг онлайн тарзда бериш йўлга қўйилгани геология соҳасини рақамли технологиялар ривожланган илгор соҳалар қаторига

Хусусан, ер қаъри участкаларидан фойдали қазилмаларни sanoat миқёсида қазиб олиш учун рухсатномаларни бериш «E-IJRO» тизими орқали амалга ошириляпти. Бу аукционга қўйилаётган участкалар ҳокимликлар ва тегишли ташкилотларнинг барчаси билан ўзаро текширувлар, аниқликлар киритилиши ва

кор уни sanoat миқёсидаги истеъмолчи учун сотиш ҳуқуқига эга. Яъни, тадбиркорлар давлат томонидан белгиланган тартибда sanoat ишлаб чиқарувчиларига тўғридан-тўғри муурожаат қилади.

— Демак, тадбиркорнинг бу амалиётда даромад кўриши ёки аксинча бўлиши унинг ҳаракатларига боғлиқ.

киришига сабаб бўлди. Стратегик ва норуда фойдали қазилмалари учун рухсатномалар олиш ҳам давлат хизматлари портали орқали амалга оширилмоқда.

Шу ўринда геологик баҳолаш ҳамда фойдали қазилмаларни sanoat миқёсида ишлаб чиқаришга ўзини лаёқатли деб билган тадбиркорлар учун ҳам онлайн тарзда арıza бериш имконияти яратилганини айтиш жоиз. Энг асосийси, кўшимча ҳужжат ва маълумотларни масофадан туриб тақдим этишга шароит яратилгани соҳада АКТнинг кенг татбиқ этилаётгани ва барча жараёнларда инсон омили таъсирини камайтиришга эришилганидандир.

— Яъни, рухсат олиш ва бериш тизимида таниш-билишчилик, ўзаро хуфя олди-бердилар бартараф этилишига замонавий технологиялар хизмат қиляпти, шундайми?

— Очигини айтиш керак, бугунга келиб, «рахбарингиз билан учрашайлик, улар рухсат берсалар», деб остонамизда навбатда турадиган тадбиркорларнинг камайганидан ташқари, уларнинг қимматли вақтлари ҳам тежалишига эришяпмиз. Рухсат бериш жараёнларининг ҳар бир босқичи мониторинг қилиб бориляпти.

айнан шу ерга бошқа эгаллик ҳуқуқи бўлган субъектлар бўлмаган жойларгина танлашни алоҳида таъкидлаб ўтиш лозим.

— Бу турдаги аукционларда барча тадбиркорлар қатнаша оладими?

— Албатта. Бу турдаги аукцион давлат хизматлари тизимида ўтказиляпти. Аукционда иштирокчининг барча сифат ҳамда маълумотлари ишончлилиги ҳамда бошқа турдаги кўрсаткичлари инсон омили таъсирини камайланди.

— Аукционда голиб бўлган тадбиркор кейинги фаолиятини қўмита ташкилотлари билан биргалликда амалга оширадими?

— Йўқ, ўзи белгилаган йўналиш ва танлаган стратегияси бўйича мустақил иш олиб боради. Аммо геология соҳаси ташкилотларининг иштироки ёки кўмаги керак бўлиб қолса, бемалол муурожаат қилиши ҳамда биздан амалий кўмак олиши мумкин.

— Тадбиркор қазиб олинган фойдали қазилмаларни сотишда қандай йўл тута олади?

— Бу соҳада ҳам тадбиркорга аниқ кўрсатма ҳамда йўриқномалар берилади. Фойдали қазилмани sanoat миқёсида қазиб олиш - мураккаб амалиётдир. Аммо тадбир-

— Албатта, ривожланган sanoat ишлаб чиқариш тизимига мос келувчи фойдали қазилмаларни қазиб олувчилар уларни тўғридан-тўғри сотувга қўйишлари ёки бойитилган хом ашё турига айлантириш учун кўшимча хизмат кўрсатувчиларни жалб этишлари мумкин.

Амалдаги тартибга кўра, тадбиркор сарф-харажатларини таваккалига амалга оширади. Лекин шуни ҳам таъкидлаш жоизки, унинг харажатлари қайта қоплаб берилмайди. Аммо ер қаъри участкаси бошқа турдаги фаолият олиб борувчилар ёки бошқа ер участкасига эгаллик ҳуқуқи бўлмаган жойлардангина ажратилиши таъминланади.

— Демак, тадбиркор ҳам сизлар томондан маълум даражада кафолатланган захира ёки истиқболга эга бўлган майдонларда иш олиб боради, деган хулосага келиш мумкин.

— Албатта, ўз фаолияти давомида маълум бир йўқотишларга учраган тадбиркорга осон туриб бўлмайди, шу сабабдан уларга истиқболли аниқ ва захиралари тасдиғини топиши мумкин бўлган майдонларда амалиёт олиб боришлари учун тавсиялар берилади.

— Дала шароитида геологларнинг ижтимоий таъминоти қандай амалга оширилади ҳамда яшаш учун қулайликлар яратилдими?

— Бугунги кунда дала шароитида ҳам ходимларнинг эмин-эркин меҳнат қилишлари учун қулайликлар яратилган. Уларга уст-бошдан тортиб, иш вақтида ишлатадиган энг аҳамиятсиз бўлган кичик иш қуролларига берилади.

— Суҳбатимиз якунида кўп минг сонли газетхонларимиз номидан касб байрамингиз билан муборакбод этамиз.

— «Миллий тикланиш» газетасига ҳам геологларга бўлган эътибори учун ташаккур айтаман. Шу билан бирга, очикчасига суҳбат таклиф этиб, фаолиятимиздаги муҳим жиҳатларга ургу берган мавзуларни ёритишда кўмаклашганингиз учун Сизга ҳам миннатдорлик билдираман.

Суҳбатни Севдора ЛАТИПОВА ёзиб олди.

босқичлардан ўтилиб, хом ашё ва истеъмол материаллари қаторига киритилиб борилади.

Шу сабабдан ҳам бугунги тезкор даврда геологик изланишлар, тадқиқотлар, дала-амалиёт ишлари натижадорлиги ҳамда олиб борилган геологик қидирув ишларининг самарадорлигига оид талаблар сезиларли даражада ошган.

Дала қидируви амалиётида аниқланган истиқболли майдонлар танлаб оlinиб, тасдиғини топган хулосалар асосида бу жойда кейинги босқичдаги амалиёт, яъни кон миқёсида етадиган, sanoat ишлаб чиқариш даражасидаги захиралар аниқланиши ва ундан сўнг бу жойда баҳолаш ишлари, ҳисоб-китоблар асосида унинг тасдиқланган захиралари белгиланади. Кейинги босқичларда эса, фойдали қазилма захираларидан самарали фойдаланиш амалиётига ўтилиб, аниқланган фойдали қазилмалар иқтисодиётимизга хизмат қилишга жалб этилади.

Бу ишларга жуда катта маблағ, техника ва технологик асбоб-ускуналар йўналтирилади. Албатта, бу амалиётларнинг барчаси давлат геология-қидирув ишлари

«ШОХРУҲИЯ» харобалигича қоладими?

Тошкент вилоятининг Оққўрғон туманидаги Сирдарё соҳилида жойлашган қадимий археология ёдгорлиги «Шохруҳия» ҳақида эшитганмисиз? Шубҳасиз, ушбу саволга кўпчилик юртошларимиз «Йўқ» деб жавоб берадилар. Билъакс, аини шу ҳудудда Темурий шаҳзода Шохруҳмирзога атаб қурилган тарихий шаҳар бўлгани тарихдан маълум. Яъни, «Шохруҳия» ҳозирги Оққўрғон тумани ҳудудига жойлашган.

Ер ости топилмаларига кўра, шаҳар эрампиздан аввалги I асрларда вужудга келган. Утмишда йирик хунармандчилик маркази бўлган ҳудуд XI-XII асрларда жадал ривожланган. Афсуски, мўғул босқинчилиги оқибатида шаҳар буткул вайрон бўлган. XV асрга келиб, Амир Темур ҳукмронлиги даврида «Шохруҳия» қайта тикланиб, гўзал қиёфага келади. Соҳибқирон бу сўлим масканда ўгли Шохруҳмирзога атаб гўзал ва кўркам шаҳар барпо этади ва унга «Шохруҳия» дея ном беради.

тадқиқотлар ўтказиш, консервациялаш ва натижада археология ёдгорлигини туризм масканига айлантириш зарурлиги айтилмоқда.

Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партиясининг 2020-2024 йилларга мўлжалланган Сайловолди Дастурида ҳам халқимизнинг тарихий, маданий ва илмий-интеллектуал меросини асраб-авайлаш, ўрганиш, ёш авлод ўртасида кенг миқёсда тарғиб этиш, ёшларда тарихий мерос ва халқ анъаналарига нисбатан чуқур ҳурмат ва эҳтиром уйғотиш устувор вазифа сифатида белгиланган.

Шундан келиб чиққан ҳолда партия фаоллари томонидан «Шохруҳия» археология ёдгор-

лиги соҳа мутахассислари билан биргаликда ўрганилмоқда ва бу ерда ободонлаштириш ишлари олиб бориляпти.

Амир Темур таваллудининг 685 йиллиги муносабати билан ҳам Шохруҳия МФИда «Сир соҳилида соллар тарих» мавзусида маданий тадбир ташкил этилди. Унда маҳаллий Кенгашлар депутатлари, тарихчи олимлар, ҳамкор ташкилотлар ҳамда партия фаоллари, ташаббускор ёшлар иштирок этдилар.

Халқаро «Олтин мерос» хайрия жамоат фонди вилоят муассасаси раҳбари Зарифа Эшмирзаеванинг қайд этишича, шаҳарнинг пайдо бўлиш тарихи, ривожланиши, у билан боғлиқ қизиқарли далиллар жуда кўп.

Шунинг учун ҳам ушбу объектни чуқур ўрганиш, мутахассисларни жалб этган ҳолда илмий-археологик тадқиқот ишларини ўтказиш жуда муҳим.

Тадбирда ноёб, сирсаноатга бой ва ҳали етарлича ўрганилмаган «Шохруҳия» тарихий объектини қайта тиклаш, ободонлаштириш, уни очик осмон остидаги шаҳар музейига айлантириш, бу мавзуда ҳужжатли фильмлар ва бошқа манбааларни яратиш, тарғибот-ташвиқот ишларини кучайтириш ҳамда сайёҳларни жалб этиш каби масалалар муҳокама этилди.

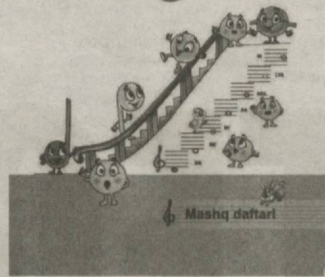
Ирода ЮСУПОВА, ЎзМТДП Тошкент вилояти Кенгаши Ахборот хизмати

1-синф ўқувчилари учун Муסיқа дарслиги

MUSIQA

1

Миллий ўқув дастури асосида 2021/2022 ўқув йили учун яратилган 1-синф Муסיқа дарслигининг макети тайёр бўлди. Дарслик мазмун, дизайн ва интерактивлик ҳисобиغا аввалгисидан тубдан фарқ қилади.

Амалдаги дарсликда ўқувчилар ўрганиши керак бўлган куй-қўшиқларнинг ноталари ҳам берилган эди. Бу ёшда ўқувчилар ҳарф ва ноталар билан таниш бўлмагани боис, ушбу материаллар улар учун мураккаблик қилган. Шу боис янги дарсликда ушбу ноталар ўқитувчи китобига ўтказилади. Биз энди 1-синф Муסיқа дарслигига ноталарни ҳарф ва сонлар каби энг оддий, майда элементлар воситасида киритилганини кўришимиз мумкин.

Аҳамиятли яна бир жиҳати, дарслик учун композитор Надим Норхўжаев томонидан ўқувчида тинглаш фаолиятини ривожлантиришга қаратилган бир неча халқ куйлари нотага олиниб (фортепиано учун мослаштирилиб), клавиர் варианты тайёрланди.

Қўлланиб келинаётган дарсликдаги фототасвир ва иллюстрациялар ҳам қайта наشرлаш давомида ўзининг сифатини йўқотиб бўлган эди. Янги дарслик дизайни эса халқроқ тажрибаларга суянган ҳолда мутлақо янги услубда яратилди. Эндиликда ўқувчилар бошланғич нота элементларини қизиқарли иллюстрациялар ёрдамида ўрганади.

Янги муסיқа дарслиги фанлараро интеграция қилинди ва «STEAM» таълимига асосланди. Айтилик, ўқувчи Science дарси орқали баҳор гулларини тасвирий санъат дарсида чизса, муסיқа дарсида у ҳақида куйлайди.

Шунингдек, дарсликда ўқувчининг амалий фаолиятга йўналтирадиган ва мантиқий фикрлашга ундайдиган ўқув топшириқлари берилди. Муסיқа дарслиги учун ўқувчи иш дафтраи, ўқитувчи китоби, медиа илова ҳам яратилгани дарсликдаги катта ўзгаришлардан биридир.

1-синф дарслигига жамоа бўлиб куйлаш учун 17 номда, муסיқа тинглаш фаолияти учун 18 номда турли мавзудаги куй-қўшиқлар киритилган бўлиб, уларнинг аудио вариантлари илк мартаба АР тўлдирилган борлиқ тизимига жойлаштирилди.

Агар смартфон дарслик муқовасига тутилса, дарсликка ва машқ дафтрага киритилган куй-қўшиқларнинг аудио вариантини тинглаш мумкин. Шунингдек ўқувчилар бу тизим орқали қўшиқларни караоке шаклида ҳам куйлай олади. Бу эса дарсликнинг имкониятларини бир неча баробарга кенгайтиради.

Файзулло ЯҲЁЕВ, ЎЗА

✓ Партиялар тарихи

Эшак ва фил сиёсий саҳнада

Биласизми, демократлар ва республикачилар рамзларида нега айнан эшак ва фил тасвирланган?

АҚШ демократик партиясининг рамзи эшак ва Республикачилар партиясининг рамзи фил XIX асрдан бери сиёсий саҳнада.

Демократларнинг эшак рамзи Эндрю Жексоннинг президентлик сайлови кампаниясига бориб тақалади. Сайловолди пойгалар давомида Жексоннинг рақиблари уни «Ўжар» деб аташган.

Уша 1828 йилги АҚШ президентлиги учун бўлиб ўтган сайловда республикачилар партиясидан номзод Жон Адамс ва демократлар партиясидан Эндрю Жексон сайловолди дебатлардан бирида сайловчилар олдида бир-бирларини ҳақорат қиладилар. Ўз нутқларида ахлоқодоб чегараларидан чиқиб, уятсиз сўзлардан фойдаланадилар.

Шу билан ҳозиргача 1828 йилдаги президентлик сайлови Америка сиёсати тарихидаги энг эсда қоларли сайловлардан бири бўлиб қолган.

Ҳақиқатан, тарихда демократлар номзоди Жексон ўжар хулқ-атвори ва популист шiorлари билан ажралиб турган. Масалан, «Одамларни бошқариш ҳуқуқини беринг!» шiori каби.

Республикачилар эса Жексоннинг мазкур шiorига «Агар уларга бошқариш имконияти берилса,

охир-оқибат мамлакат бир неча эшаклар томонидан бошқарилади!» деб жавоб беришган.

Аммо Эндрю Жексон жуда ақлли ва қобилятли сиёсатчи бўлиб, у эшакнинг чидамлилиқ, меҳнатсеварлик керак бўлганда, узоқ вақт давомида ҳаддан ташқари юкни кўтаришга қодирлигини қадрлар эди.

Эҳтимол, Жексоннинг сайловда ғалаба қозонишига ва АҚШнинг еттинчи президенти бўлишига мана шу ғоялари сабаб бўлгандир.

Эшак расмининг демократлар рамзи сифатида оммалашishi карикатурачи рассом Томас Наст номи билан боғлиқ. Наст республикачилар партиясини масҳара қилиб, уни фил шаклида тасвирлаган, шер терисидаги ўша «демократик» эшакнинг кўз ўнгига ўлимдан қўрққан.

Наст филни 1870 йиллар давомида қўшимча карикатураларда республикачиларни ифодалаш учун ишлатган. Фил кўрқоқ, дея тасвирланади ва республикачилар демократлардан кучсиз, деган маънони англатиш учун чизилган.

Наст кейинчалик республикачиларнинг расмий рамзига айланган филнинг муаллифи Ҳарпернинг ҳафталик сиёсий журнали учун карикатураларни чизади. Унда

демократларни эшаклар ва республикачиларни филлар сифатида тасвирлайди.

Шундай қилиб, XIX асрнинг 60-80 йилларида эшак ва фил америкаликларнинг онгида мамлакатнинг икки асосий сиёсий партиясининг рамзлари сифатида мустаҳкамланди. Бу рамзлардан бугунги кунда ҳам фойдаланилади.

«Бироқ жамоатчилик масҳара-бозлиқни салбий қабул қилмади. Республикачилар ва демократлар карикатураларда тасвирланган ҳайвонлар образларини норасмий тимсоллари сифатида қабул қилишди. Лекин бу расмлар сиёсий партияларнинг рамзи бўлиб қолди. Томас Наст расмлари эса АҚШнинг энг машҳур картиналаридан бирига айланди.

Уша йилларда у сиёсатда шундай нуфузли шахс эдики, ҳатто Авраам Линкольн ҳам унинг иқтидорини тан олган. 1870 йилга келиб, «эшак» сўзи Америка сиёсатчиларининг лексикасида жуда кўп ишлатила бошлаган. Тарихчиларнинг таъкидлашича, бу лақаб ўша йилларда биринчи марта АҚШ президентлигига номзодга ёпиштирилган.

Дилфуза ОСТОНОВА тайёрлади.

